

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
університету
30 серпня 2024 року,
протокол № 2

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ **Олег ОМЕЛЬЧУК**

30 серпня 2024 року
м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПРАВО»
для підготовки на першому (освітньому)
рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 073 Менеджмент
галузі знань 07 Управління та адміністрування**

м. Хмельницький
2024

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри міжнародного та
європейського права, кандидатка юридичних
наук
22 серпня 2024 року

Віталія РОМАНЮК

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри міжнародного та
європейського права
27 серпня 2024 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри, кандидатка юридичних
наук, доцентка
27 серпня 2024 року

Світлана ЛОЗІНСЬКА

Деканеса факультету управління та економіки,
кандидатка економічних наук, доцентка
28 серпня 2024 року

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
29 серпня 2024 року, протокол № 1.

Голова методичної ради університету,
кандидатка наук з державного управління,
доцентка
29 серпня 2024 року

Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 3
2. Заплановані результати навчання	– 4
3. Програма навчальної дисципліни	– 6
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 11
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 11
4.2. Аудиторні заняття	– 12
4.3. Самостійна робота студентів	– 12
5. Методи навчання та контролю	– 12
6. Схема нарахування балів	– 13
7. Рекомендована література	– 13
7.1. Основна література	– 13
7.2. Допоміжна література	– 15
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 17

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 07 Управління та адміністрування
2. Код і назва спеціальності	– 073 Менеджмент
3. Назва спеціалізації	– не передбачено
4. Назва дисципліни	– Міжнародне економічне право
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Код дисципліни	– ППВ.5.13
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– третій
10. Семестр	– п'ятий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3/90
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 36,0
% від загального обсягу	– 40
лекційні заняття (годин)	– 18,0
% від обсягу аудиторних годин	– 50
семінарські заняття (годин)	– 18,0
% від обсягу аудиторних годин	– 50
самостійна робота (годин)	– 54
% від загального обсягу	– 60
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 2,0
самостійної роботи	– 3,0

12. Форма семестрового контролю	— залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	— ЗПО 1. Економічна теорія ППО 7. Фінанси, гроші та кредит ППВ.3.14 Міжнародні економічні відносини
2) супутні дисципліни	— ППВ.5.31 Податкова система
3) наступні дисципліни	— ППО 24. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства ППВ.8.53 Інвестування ППВ. 7.11 Управління конкурентоспроможністю підприємства
14. Мова вивчення дисципліни	— Українська.

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	<u>Загальні компетентності</u> ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті. <u>Спеціальні компетентності</u> СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності бізнес-структур, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення СК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.
Результати навчання	ПР 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності. ПР 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

<i>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</i>	
<i>1. Знання</i> <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1) відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату міжнародного економічного права;	1.2) поняття держави та міжнародних економічних організацій як суб'єктів міжнародного економічного права;
1.3) описувати характерні ознаки поглядів на міжнародне економічне право вітчизняних та зарубіжних вчених;	1.4) сформувати систему знань з принципів, правил, законодавчих норм, форм і методів міжнародної економічної діяльності;
1.5) освоїти об'єктивний підхід до розуміння ролі, місця та значення міжнародної економічної діяльності України у системі міжнародних економічних відносин.	
<i>2. Розуміння</i> <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1) пояснювати сутність міжнародного економічного права, як галузі міжнародного права, його предмету, методів, системи джерел, об'єктів регулювання, тощо;	2.2) оцінювати та розмежовувати ролі та правового статусу суб'єктів міжнародного економічного права, а саме держав, міжнародних організацій, регіональних економічних інтеграцій, ТНК;
2.3) виділяти види та основні положення про міжнародні економічні договори;	

2.4) визначати місце і роль України у світових економічних процесах з контексті глобалізації;
2.5) давати оцінку ресурсного потенціалу країни, зокрема, його експортної частки.
3. Застосування знань (здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)
3.1) застосувати та тлумачити норми міжнародного економічного права при вирішенні практичних ситуацій у сфері міжнародних економічних відносин, тощо;
3.2) застосувати набуті знання у вирішенні практичних питань;
3.3) знаходити недоліки та порушення міжнародного законодавства в міжнародних економічних договорах;
3.4) застосування міжнародно-правових норм та принципів, що визначають специфіку міжнародно-правового регулювання торгових, фінансових, транспортних, інвестиційних, митних та інших відносин між відповідними суб'єктами міжнародного економічного права;
3.5) визначати техніку організації й механізм здійснення валютно-фінансових операцій.
4. Аналіз (здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)
4.1) визначати проблематики, перспектив та основних напрямів розвитку міжнародного економічного співробітництва України та інших держав світу;
4.2) розділяти спори у міжнародних економічних відносинах;
4.3) визначати основні принципи міжнародного фінансового права, інвестиційного права;
4.4) визначати ступінь реальної участі національних суб'єктів підприємництва України в системі сучасних міжнародних ринків: товарів і послуг фінансово-грошового і валютного, технологій, робочої сили;
4.5) давати оцінку ресурсного потенціалу країни, зокрема, його експортної частки.
5. Синтез (здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)
5.1) аргументувати міжнародно-правове регулювання науково-технічного співробітництва;
5.2) пояснювати основні вимоги щодо економічної інтеграції держав;
5.3) врегулювати зовнішньоекономічну діяльність в Україні;
5.4) вибрати моделі зовнішньоекономічної стратегії, спрямованої на формування відкритої економіки України;
5.5) визначити місце і роль України у світових економічних процесах з контексті глобалізації.
6. Оцінювання (здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)
6.1) оцінювати роль економічної інтеграції держав та міжнародного економічного права;
6.2) робити висновок щодо врегулювання спорів у міжнародних економічних відносин;
6.3) встановлювати чіткі ознаки суб'єктів міжнародного економічного права;
6.4) пояснювати техніку організації й механізм здійснення валютно-фінансових операцій;
6.5) узагальнювати практику застосування антимонопольного законодавства і робити відповідні висновки за результатами узагальнення.
7. Створення (творчість) (здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)
7.1) вільно орієнтуватися в системі джерел і принципів міжнародного економічного права з метою швидкого знаходження необхідних документів та основних підходів до вирішення тих чи інших питань;
7.2) розробляти поточні та перспективні плани діяльності організації;

7.3) складати звіти про виконання завдань;
7.4) робити висновки за результатами особистої праці;
7.5) створювати комунікативні зв'язки з оточуючими.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Міжнародне економічне право: поняття, предмет, система. Джерела та принципи міжнародного економічного права

Міжнародні економічні відносини: поняття, зміст і значення. Публічно-правові та приватноправові елементи в правовому регулюванні міжнародних економічних відносин. Галузі міжнародного економічного права. Методи міжнародного економічного регулювання. Поняття та ознаки норм міжнародного економічного права. Структура норм міжнародного економічного права. Види норм міжнародного економічного права та їх класифікація.

Концепції міжнародного економічного права. Поняття та ознаки міжнародного економічного права. Предмет міжнародного економічного права. Міжнародне економічне право як наука та навчальна дисципліна. Система міжнародного економічного права. Інститути міжнародного економічного права. Сучасні доктрини міжнародного економічного права. Поняття, види та специфіка суб'єктів міжнародного економічного права.

Поняття та особливості джерел міжнародного економічного права. Міжнародний економічний договір як основне джерело міжнародного економічного права. Основні стадії прийняття міжнародного економічного договору: договірна ініціатива, узгодження та прийняття тексту, встановлення автентичності та парафування. Ратифікація міжнародних економічних договорів та вимоги до них. Класифікація міжнародних економічних договорів.

Міжнародний звичай як джерело міжнародного економічного права. Формування та основні сфери регулювання ним міжнародних економічних відносин. Використання звичаєво-правової норми в міжнародному економічному праві. Особливості правового звичаю в регулюванні сучасних міждержавних економічних відносин.

Характеристика галузевих та інших джерел міжнародного економічного права. Рішення міжнародних організацій та їх значення як джерел міжнародного економічного права. Судовий прецедент як джерело міжнародного економічного права. Уніфікація та гармонізація в міжнародному економічному праві.

Поняття та система принципів міжнародного економічного права, їх правове значення. Загальні принципи міжнародного економічного права та їх місце в регулюванні міждержавних економічних відносин. Суверенна рівність держав; територіальна недоторканість; мирне співіснування; мирне вирішення спорів. Спеціальні принципи міжнародного економічного права та їх правовий зміст. Принципи економічної недискримінації, найбільшого сприяння, національного режиму, взаємної вигоди, суверенітету держави над своїми економічними ресурсами, преференційності та їх правовий зміст. Нормативне закріплення принципів міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин. Конвенційний характер принципів міжнародного економічного права. Роль принципів у співпраці та рівноправності в міжнародній економічній системі.

Тема 2. Суб'єкти та учасники міжнародного економічного права

Поняття та специфіка суб'єктів міжнародного економічного права. Види суб'єктів міжнародного економічного права. Поняття правосуб'єктності в міжнародному праві та її складові частини.

Держава в системі міжнародних економічних відносин. Особливості участі держави в регулюванні міжнародного економічного співробітництва. Система організаційних форм міжнародного економічного співробітництва. Правосуб'єктність держав у сфері міжнародного економічного співробітництва. Питання правонаступництва держав в міжнародному економічному праві. Зобов'язання та економічні права держав. Юрисдикційний імунітет держави в міжнародних економічних відносинах та його види. Концепції абсолютного та функціонального державного імунітету та їх застосування. Судовий (юрисдикційний) імунітет держави в міжнародному економічному праві. Імунітет від попереднього забезпечення позову та його реалізація в міжнародному економічному праві. Імунітет від примусового виконання

винесеного судового рішення. Україна як суб'єкт міжнародного економічного права.

Поняття міжнародної економічної організації. Правосуб'єктність міжнародної економічної організації як суб'єкта міжнародного економічного права. Види міжнародних економічних організацій. Міжурядові міжнародні економічні організації. Неурядові міжнародні економічні організації. Порядок ухвалення рішень в міжнародних економічних організаціях. Нормотворча та нормореалізуюча діяльність міжнародних економічних організацій.

Універсальні міжнародні економічні організації системи ООН. Економічна та соціальна рада ООН та її роль в регулюванні міжнародних економічних відносин. Комісія ООН з права міжнародної торгівлі та кодифікація міжнародного економічного права. Конференція ООН з торгівлі та розвитку та її діяльність щодо регулювання міжнародних економічних відносин. Цілі, завдання та вплив організації країн-експортерів нафти ОПЕК.

Регіональні і спеціальні міжнародні економічні організації. Регіональні економічні інтеграційні об'єднання: поняття, види, характеристика: зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, політичний союз. Співдружність Незалежних Держав (СНД). Євразійське економічне співтовариство (ЄврАзЕС). ГУУАМ.

Внесок міжнародних економічних організацій в розвиток міжнародного економічного права.

Розмежування суб'єктів та учасників міжнародних економічних відносин. Поняття та статус приватної особи в міжнародній економічній системі. Обов'язковість іноземного елемента та його прояви в приватних міжнародних економічних відносинах. Класифікація приватних осіб у міжнародному економічному праві. Фізичні особи – учасники міжнародних економічних відносин. Нормативне регулювання правового статусу фізичних осіб як учасників міжнародних економічних відносин. Обмеження іноземців в міжнародних економічних відносинах. Відмінності фізичних осіб – резидентів і нерезидентів у міжнародній економічній системі.

Юридичні особи в міжнародній економічній системі. Особистий закон юридичної особи та критерії його встановлення. Юридичні особи за правом Європейського Союзу. Засоби правового забезпечення діяльності юридичних осіб у ЄС. Міжнародні юридичні особи.

ТНК як учасниця міжнародних економічних відносин. Поняття і види ТНК. Питання міжнародної правосуб'єктності ТНК та міжнародне економічного права. Роль ТНК у міжнародних економічних відносинах. Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК. Проект кодексу поведінки ТНК. Регулювання діяльності ТНК в організації економічного співробітництва та розвитку. Національно-правове регулювання діяльності ТНК. Проблеми та перспективи міжнародно-правового регулювання діяльності ТНК.

Тема 3. Міжнародні економічні договори

Поняття та значення міжнародних економічних договорів. Правове регулювання відносин в межах міжнародних економічних договорів. Ознаки і завдання міжнародних економічних договорів. Класифікація міжнародних економічних договорів. Поняття, особливості зовнішньоекономічного договору. Основні багатосторонні договори в галузі регулювання міжнародних економічних відносин. Міжнародний факторинг, міжнародний лізинг, міжнародний форфейтинг, тощо.

Міжнародно-правове регулювання порядку укладення міжнародних економічних договорів. Умови дійсності міжнародних економічних договорів. Забезпечення виконання зобов'язань, що випливають з міжнародних економічних договорів. Засоби вирішення спорів, що випливають з міжнародних економічних договорів.

Тема 4. Міжнародне торговельне право

Міжнародне торговельне право – складова частина міжнародного економічного права. Еволюція торговельного права. Джерела міжнародного торгового права. Поняття та система міжнародного торговельного права. Принципи міжнародної торгівлі. Міжнародні торгові договори (угоди). Класифікація торговельних договорів за змістом. Класифікація торговельних договорів за назвою.

Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. Порядок укладення та зміст договору міжнародної купівлі-продажу товарів.

Міжнародні товарні організації та міжнародні товарні угоди.

Лібералізація та протекціонізм у міжнародній торгівлі. Тарифні і нетарифні заходи регулювання міжнародної торгівлі

Тема 5. Право Світової організації торгівлі

Світова організація торгівлі як міжнародна економічна організація. Основні організаційно-правові засади функціонування Світової організації торгівлі. Функції та завдання СОТ. Процедура прийняття рішень СОТ.

Система договорів СОТ. Правове регулювання торгівлі товарами та послугами в рамках СОТ. Тарифні та нетарифні заходи регулювання міжнародної торгівлі. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ): юридична сила, переваги та недоліки.

Генеральна угода з тарифів послугами (ГАТС). Поняття та види послуг за ГАТС. Зобов'язання держав за ГАТТ і ГАТС.

Правове регулювання торговельних аспектів прав інтелектуальної власності в рамках СОТ. Види об'єктів сфери інтелектуальної власності. Система захисту об'єктів права інтелектуальної власності в системі СОТ. Судові й адміністративні процедури захисту об'єктів права інтелектуальної власності. Гармонізація національного права інтелектуальної власності держав-членів СОТ. Співробітництво України та СОТ.

Тема 6. Міжнародне валютне право

Еволюція міжнародної валютної системи. Стадії розвитку міжнародної валютної системи. Поняття, предмет і джерела міжнародного валютного права. Організаційно-правовий механізм міжнародної валютної системи. Обов'язки держав у міжнародних валютних відносинах. Обмеження конвертованості валют. Міжнародний валютний фонд як інститут регулювання міжнародної валютної системи. Міжнародні валютні установи та їх класифікація.

Правовий статус валюти та валютних цінностей. Види валют. Поняття національної, іноземної та колективної валюти. Конвертованість валюти та її ступені. Емітент валютних коштів.

Правовий режим здійснення операцій з валютними цінностями. Види валютних операцій. Головні оператори приватноправових міжнародних валютних відносин.

Договірне регулювання міжнародних валютних угод. Структурування міжнародної валютної угоди. Угоди на умовах спот (SPOT) і своп (SWAP). Угоди на умовах FWD і Futures. Валютні угоди на умовах опціону.

Валютне регулювання та валютний контроль. Загальні положення з питань валютного регулювання Роль державних органів у сфері валютного регулювання і валютного контролю.

Міжнародні розрахункові грошові одиниці. Форми міжнародного руху капіталу. Організаційні засади здійснення міжнародних розрахунків. Поняття міжнародних розрахунків. Торговельні і неторгові розрахунки. Кореспондентські відносини банків. Лоро-рахунки. Ностро-рахунки. Форми міжнародних розрахунків. Акредитив, його види, переваги та недоліки. Особливості інкасової форми розрахунків. Сутність банківського переказу і його роль у забезпеченні міжнародних розрахунків. Використання відкритого рахунку та інших форм. Економічний зміст платіжного балансу. Сутність платіжного балансу. Принципи побудови платіжного балансу. Джерела інформації для складання платіжного балансу. Роль платіжного балансу в підтриманні макроекономічної рівноваги. Дефіцит платіжного балансу та його надзвичайне фінансування. Проблеми рівноваги платіжного балансу України.

Міжнародне кредитне право. Міжнародний кредит та його функції в сучасній економіці. Теорії кредиту. Принципи міжнародного кредитування. Фактори розвитку міжнародних кредитних відносин. Позитивна та негативна роль міжнародного кредиту. Форми міжнародного кредитування, їх класифікація. Сучасні різновиди форм міжнародного кредитування. Класифікація міжнародно-кредитних організацій

Інституціональна структура міжнародного кредиту. Міжнародний кредитний ринок. Міжнародна заборгованість. Міжнародні кредитні організації і фонди: їх функціонування і міжнародно-правове регулювання (на прикладі МВФ, МБРР, МАР). Група Світового Банку: принципи та напрями діяльності.

Міжнародне боргове право. Паризький і Лондонський клуби кредиторів. Умови перегляду та реструктуризації боргів держав. Класифікація режимів перегляду боргів.

Тема 7. Міжнародне митне та податкове право

Поняття, предмет, функції міжнародного митного права. Джерела міжнародного митного права. Організаційно-правові форми міжнародного митного співробітництва: вільні зони, зони вільної торгівлі, митний союз. Загальна характеристика деяких елементів міжнародного митного співробітництва в сфері тарифного регулювання зовнішньоторговельних відносин, організації та здійснення митного контролю та митного оформлення. Види митного контролю.

Міжнародні організації в міжнародному митному праві (Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД), СНД, Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО), Світова організація торгівлі). Всесвітня митна організація, як міжнародна економічна організація.

Міжнародні стандарти у сфері спрощення та гармонізації митних процедур. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур 1973 р. Принципи гармонізації міжнародно-правових форм митних відносин.

Поняття та основні категорії міжнародного податкового права. Роль міжнародного права і міжнародних структур у розвитку податкового права. Класифікація податків, що підлягають правовому регулюванню міжнародним податковим правом. Відмінність міжнародного регулювання від національного законодавства. Особливості правового регулювання оподаткування у країнах Європейського Союзу. Створення митних союзів і скасування мита як форма експортно-імпортних операцій між державами.

Поняття, види та методи усунення подвійного оподаткування. Поняття подвійного оподаткування згідно з теорією міжнародного економічного права. Встановлення принципу уникнення подвійного оподаткування на міжнародному рівні. Визначення категорії осіб, до яких застосовується положення договорів про уникнення подвійного оподаткування.

Міжнародне співробітництво держав у сфері боротьби з відмиванням брудних грошей. Роль Спеціальної фінансової комісії із проблем відмивання грошей (ФАТФ), створена 1989 р.

Визначення і режим оподаткування доходів від офшорної діяльності. Поняття та правовий статус офшорної компанії. Правовий режим, переваги та недоліки офшорної зони.

Інтеграція України в європейську податкову систему. Національне податкове законодавство, що забезпечує інтеграційні процеси щодо входження суб'єктів підприємницької діяльності України на територію інших держав та у внутрішньому правопорядку для іноземного капіталу.

Тема 8. Міжнародне інвестиційне право

Міжнародна інвестиційна система та її структурні елементи. Сутність, поняття та особливості міжнародного інвестиційного права, його джерел та суб'єктів. Принципи міжнародного інвестиційного права. Міжнародні договори як джерело інвестиційного права.

Поняття іноземних інвестицій. Правові режими допуску інвестицій та статус іноземних інвесторів. Правове регулювання прямих іноземних інвестицій. Міжнародно-правовий режим прямих іноземних інвестицій.

Суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності. Міжнародно-правове регулювання іноземних інвестицій. Двосторонні та багатосторонні методи регулювання транскордонного руху інвестицій. Міжнародні договори про уникнення подвійного оподаткування у міжнародному інвестиційному праві. Двосторонні угоди щодо захисту та стимулювання інвестицій. Роль і значення БАГІ в регулюванні міжнародних інвестиційних відносин. Питання інтерпретації та застосування Сеульської конвенції 1985 р.

Внутрішнє законодавство й іноземні інвестиції. Внутрішньодержавний правовий режим в Україні.

Міжнародно-правові гарантії захисту іноземних інвестицій.

Особливості розв'язання міжнародних інвестиційних суперечок. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами 1965 року. Міжнародний центр по врегулюванню інвестиційних спорів (МЦУІС/ІКСІД).

Тема 9. Міжнародне банківське право

Поняття, предмет, система, суб'єкти міжнародного банківського права. Методи правового регулювання банківських правовідносин та їх ознаки. Джерела міжнародного банківського права. Уніфіковані правила по інкасо 1996 р. Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів від 1993 р. Міжнародні договори в сфері регулювання міжнародної банківської діяльності. Класифікація акредитивів згідно з Уніфікованими правилами та звичаями для документарних акредитивів. Регулювання міжнародних кредитних переказів. Типовий закон ЮНСІТРАЛ (1992).

Об'єктивні передумови регулювання банківської діяльності на міжнародному та національному рівнях. Рівні регулювання банківської системи: національний та міжнародний. Поняття та засади регулювання національної банківської системи

Форми та зміст міжнародних розрахунків.

Основні договірні моделі банківських зобов'язань в практиці міжнародного комерційного обороту. Види кореспондентських рахунків.. Основні форми (методи) платежів: авансовий платіж; оплата після поставки, виконання робіт або надання послуг (різновид – продаж за відкритим рахунком); акредитив; інкасо.

Банківська гарантія як інструмент забезпечення виконання зобов'язань у міжнародних розрахунках. Ознаки банківської гарантії. Види банківської гарантії. Суб'єкти-гаранти банківської гарантії. Класифікація банківських гарантії у міжнародних розрахунках.

Тема 10. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Зовнішньоекономічна діяльність як об'єкт правового регулювання. Рівні правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Види зовнішньоекономічної діяльності. Принципи зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Об'єкти зовнішньоекономічної діяльності.

Міжнародно-правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Правові форми міжнародно-правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Міжурядові і неурядові органи й організації з регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Функції національних та міжнародних органів та організацій в сфері зовнішньоекономічної діяльності. Класифікація міжнародних нормативно-правових актів з регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Поняття та правові засади регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Загальна характеристика Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Види зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Порядок здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Органи державного управління зовнішньоекономічною діяльністю.

Договори (контракти) суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та право, що застосовується до них. Стадії укладення міжнародного договору. Застереження про застосування права. Принципу автономії волі щодо вибору матеріального права, яке підлягає застосуванню до змісту договору.

Загальні засади відповідальності у зовнішньоекономічній діяльності. Відповідальність України як держави у зовнішньоекономічній діяльності. Види та форми відповідальності у зовнішньоекономічній діяльності. Відповідальність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 11. Врегулювання спорів в МЕП Міжнародно-правова відповідальність в МЕП

Поняття та види міжнародних економічних спорів. Міжнародний економічний спір як вид міжнародного спору.

Поняття та види засобів вирішення спорів, що виникають у межах міжнародних економічних договорів. Особливості розв'язання міжнародних економічних спорів між державами: органи, компетенція, джерела, особливості провадження.

Способи розв'язання міжнародних економічних спорів: судові та альтернативні. Внесок Міжнародного суду ООН в практику вирішення міжнародних економічних спорів.

Міжнародний комерційний арбітраж – один із засобів розв'язання міжнародних

економічних спорів між комерційними суб'єктами – поняття, види, особливості, підстави звернення.

Альтернативні (несудові) способи розв'язання міжнародних економічних суперечок.

Врегулювання суперечок за процедурами, передбаченими Угодою про заснування СОТ.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Міжнародне економічне право: поняття, предмет, система. Джерела та принципи міжнародного економічного права	9	2	2	–	–	5	8	–	–	–	–	8
2.	Суб'єкти та учасники міжнародного економічного права	9	2	2	–	–	5	9	1	1	–	–	7
3.	Міжнародні економічні договори	8	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	6
4.	Міжнародне торговельне право	7	1	1	–	–	5	8	–	–	–	–	8
5.	Право Світової організації торгівлі	7	1	1	–	–	5	8	–	–	–	–	8
6.	Міжнародне валютне право	9	2	2	–	–	5	8	2	–	–	–	6
7.	Міжнародне митне та податкове право	9	2	2	–	–	5	8	–	–	–	–	8
8.	Міжнародне інвестиційне право	7	1	1	–	–	5	8	–	–	–	–	8
9.	Міжнародне банківське право	7	1	1	–	–	5	8	–	–	–	–	8
10.	Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності	9	2	2	–	–	5	9	1	1	–	–	7
11.	Врегулювання спорів в МЕП Міжнародно-правова відповідальність в	9	2	2	–	–	5	8	1	1	–	–	6

	МЕП												
	Всього годин:	90	18	18	–	–	54	90	6	4	–	–	80

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів, презентацій, складання тестів, проходження вікторин, тощо.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- презентація виконаних есе за завданою тематикою.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

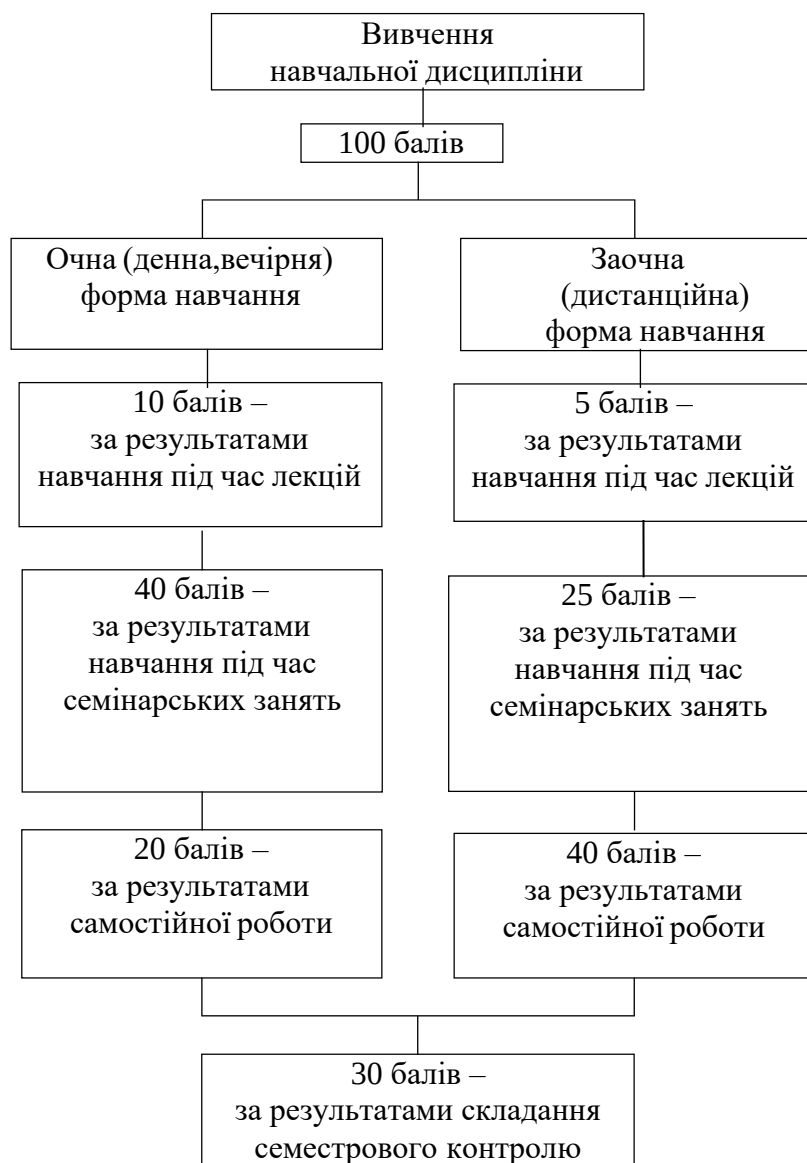
- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку, тестового завдання або їх комбіноване поєднання.

Структура залікового білету включає три теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Багатостороння конвенція про виконання заходів, які стосуються угод про оподаткування, з метою протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування: Конвенція, Міжнародний документ, Застереження від 24.11.2016. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376_001-16#n2.
2. Бехруз Х. Н., Цибульська О. Ю. Право міжнародних організацій : навч.-метод. посіб. / за ред. Х. Н. Бехруза ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2022. 40 с. URL : <https://doi.org/10.32837/11300.23470>
3. Бліхар М. М., Омельчук О. М., Черняк О. Ю. Міжнародне економічне право. Загальна частина : підручник. Хмельницький : Видавництво ХУУП імені Леоніда Юзькова, 2020. 212 с.
4. Бліхар М. М., Омельчук О. М., Черняк О. Ю. Міжнародне економічне право. Особлива частина : підручник. Хмельницький : Видавництво ХУУП імені Леоніда Юзькова,

2022. 229 с.

5. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / редкол.: М. П. Кучерявенко (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. Т. 6: Фінансове право. 616 с.

6. Веприняк Д.М. Міжнародне економічне право: навчально-методичний посібник. К.: Освіта України, 2009. 236 с.

7. Віденська конвенція про право міжнародних договорів: ООН; Конвенція, Міжнародний документ, Заява від 23.05.1969. Приєднання від 14.04.1986, підстава 2077-XI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text.

8. Дахно І.І. Міжнародне економічне право: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Центр учбової літератури, 2009. 304 с. URL: [Microsoft Word - Book Mignar_ekon-provo.doc \(nlu.edu.ua\)](https://nlu.edu.ua/Book_Mignar_ekon-provo.doc)

9. Дмитренко Є. Особливості правового регулювання банківських відносин в умовах європейської інтеграції України. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Юридичні науки». № 3 (31), 2021. С.144-150.

10. Дмитрик О. О., Криницький І. Є., Лукашев О. А. Фінансове право: підручник / за ред. М. П. Кучерявенка, О. О. Дмитрик. Харків: Право, 2019. 416 с.

11. Конвенція між Україною і Федеративною Республікою Німеччина про уникнення подвійного оподаткування стосовно податків на доход і майно: Угода, Міжнародний документ від 03.07.1995. Ратифікація від 22.11.1995. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/276_001#Text.

12. Конвенція між Урядом України і Урядом Держави Ізраїль про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи та капітал: Конвенція, Протокол, Міжнародний документ від 26.11.2003. Ратифікація від 16.03.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376_023#Text.

13. Конвенція між Урядом України і Урядом Республіки Кіпр про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи: Конвенція, Протокол, Міжнародний документ від 08.11.2012. Ратифікація від 04.07.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/196_016#Text.

14. Конвенція між Урядом України і Урядом Республіки Польща про уникнення подвійного оподаткування доходів і майна та попередження податкових ухилень: Конвенція, Міжнародний документ від 12.01.1993. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_168#Text.

15. Конвенція між Урядом України і Швейцарською Федеральною Радою про уникнення подвійного оподаткування стосовно податків на доходи і на капітал: Конвенція, Протокол, Міжнародний документ від 30.10.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/756_012#Text.

16. Конвенція між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи та капітал: Конвенція, Міжнародний документ від 04.03.1994. Ратифікація від 06.05.1995. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_576#Text.

17. Конвенція про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах: Міжнародний документ від 25.01.1988 № ETS N 127, ETS 127. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_325#Text

18. Конституція України: Конституція, Закон від 28.06.2016 № 254к/96- ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, №30, ст.141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

19. Митний кодекс України: Кодекс України, Закон від 13.03.2012 № 1403-IX. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2012. № 44-45, № 46-47, № 48. ст.552. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

20. Міжнародні регіональні процеси та зовнішньополітичні пріоритети України : монографія / за заг. ред. професорів С. Шергіна і В. Космини. Київ: Дипломатична академія України при МЗС України, 2017. 412 с. URL :

https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/31672/1/7_%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84_%D0%9C%D0%96%D0%9D%D0%90%D0%A0_%D0%A0%D0%95%D0%93%D0%9E%D0%9D_%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%A6%D0%95%D0%A1.pdf

21. Савчук С. С. Міжнародно-правові стандарти банківської діяльності : монографія. Київ: Одеса : Фенікс, 2019. 258 с. URL : <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/42870/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf>

22. Музика-Стефанчук О. Адаптація українського законодавства до вимог ЄС (на прикладі регулювання банківських відносин) / О. Музика-Стефанчук. *Євразійський академічний дослідницький журнал*. 2017. № 3. URL: http://www.eurj.org/?page_id=18

23. Опришко В. Ф. Міжнародне економічне право і процес : монографія. К. : Парламентське вид-во, 2014. 518 с.

24. Податкове право : курс лекцій / за ред. Лариси Герасименко та Ганни Козаченко. Київ. : НАВС, 2022. 194 с.

25. Податкове право: посібник для підготовки до іспитів / (І.М. Бондаренко, О.О. Головашевич, М.І. Дамірчійєв та ін.); за редакцією О.О. Головашевича. - 2-ге видання, доповнення та зміни. Харків: Право. 2019. 222 с.

26. Податковий кодекс України: Кодекс України, Закон від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2011. №13-14, №15 16, №17. ст. 112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

27. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2004, № 5, ст.540. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>.

28. Про ратифікацію Багатосторонньої конвенції про виконання заходів, які стосуються угод про оподаткування, з метою протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування: Закон України від 28.02.2019 № 2692-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2692-19#Text>.

29. Сидор В.Д. Міжнародне економічне право: навч. посіб. К.: Дакор, 2010. 248 с.

30. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року / О.В. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf?v=4

31. Стрельцов В. Ю. Європейська економічна інтеграція. Модуль 6 : навч.посіб. Х. : Магістр, 2009. 148 с.

32. Фінансове право: підручник / за ред. Т. Є. Кагановської та М. П. Кучерявенка; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2022. 502 с.

33. Чубарєв В. Л. Міжнародне економічне право : підручник. К. : ЮрінкомІнтер, 2009. 368 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Model Tax Convention on Income and on Capital. URL: <https://www.oecd.org/ctp/treaties/model-tax-convention-on-income-and-oncapital-condensed-version-20745419.htm>

2. Березовська І. А. Правові інструменти реалізації зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом. *Право України*. 2016. № 4. С. 35-45.

3. Березовська І. А. Правові механізми інтеграції в рамках європейського економічного простору: досвід для України. *Право України*. 2011. № 8. С. 236– 244.

4. Брояков С. В. Оскарження до суду податкових консультацій як механізм забезпечення прав платника податків. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2019. № 1. С. 59-69. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/1_2019/8.pdf

5. Брояков С. В., Наугольникова К. М. Специфіка нормативного регулювання інституту постійного представництва в податковому законодавстві. *Юридичний науковий*

6. Гафинець О. Особливості правового статусу специфічних суб'єктів міжнародного економічного права. *Студентський юридичний журнал*. 2012. № 2. С. 54–59.
7. Гафинець О. Особливості правового статусу специфічних суб'єктів міжнародного економічного права. *Студентський юридичний журнал*. 2012. № 2 С.54-59.
8. Дей М.О. Міжнародне економічне право: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів економічного та юридичного спрямування. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009. 800 с.
9. Дмитрієв А. І. Деякі особливості становлення міжнародного економічного права: історичний аспект. *Науковий вісник Чернівецького університету. Правознавство*. 2002. Вип. 147. С. 32–35.
10. Довгань В.М. Право світової організації торгівлі. Вступ України до СОТ / В.М. Довгань.- Київ: КНТ, 2009.- 448 с.
11. Економічна інтеграція України в Європейський Союз: Наукові рекомендації. Тернопіль: Економічна думка. 2003. 185 с.
12. Заблоцька Л.Г. Політико-правові аспекти діяльності Ради Європи: навчальний посібник / Л.Г.Заблоцька, А.Л. Федорова, Т.І.Шинкаренко. К.: Фенікс, 2007. 224 с.
13. Збірка документів Ради Європи, ратифікованих Україною. Київ: Фенікс, 2006. 496 с.
14. Іванов Ю.А. Міжнародне право: посібник для підготовки до іспитів / Ю.А. Іванов. 3-тє вид., стереотип. К.: Паливода А.В., 2008. 202 с.
15. Камінська Н.В.Словник міжнародно-правових термінів. К.: КУТЕП, 2013. 150 с.
16. Кочергіна О. Антидемпінг у контексті принципів міжнародного економічного права і ГАТТ/СОТ. *Право України*. 2002. №11. №11. С. 144-147.
17. Кухарська Н.О. Міжнародна економічна діяльність України: навчальний посібник. Х.: Одісей, 2006. 456 с.
18. Львова Е. О. Международное экономическое право: онтологические и аксиологические подходы к определению понятия. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. К., 2008. Вип. 39. С. 606–611.
19. Львова Є.О. Правове регулювання міжнародного економічного правопорядку : автореф. дис. канд. юр. наук: 12.00.11. Ін-т законодавства ВР України. К., 2009. 20 с.
20. Мальський О.М. Міжнародне торговельне право: навчальний посібник. К: Знання, 2005. 595 с.
21. Матвійчук В.К. Міжнародний комерційний арбітраж. Практикум у семи книгах: навч. посібник. Кн. I. К: КНТ, 2007. 244 с.
22. Мельник А.Я. Правонаступництво України щодо міжнародних договорів СРСР: монографія. Ін-т держави і права Національної академії наук, Ін-т законодавства України. К: Юридична думка, 2005. 424 с.
23. Мілаш В. Договірна правосуб'єктність сторін зовнішньоекономічного договору. *Право України*. 2004. - №6. – С.39-42.
24. Опришко В. Ф. Міжнародне економічне право: концепції та поняття.
25. Опришко В. Ф. Міжнародне економічне право: концепції та поняття. *Право України*. 2012. № 9. С. 407–415.
26. Податкове право (схеми) / за ред. І. М. Бондаренко та Д. О. Гетманцева ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2023. 258 с. *Право України*. 2012. № 9. С. 407–415.
27. Проценко І. М. Становлення та розвиток принципу взаємної економічної вигоди в міжнародному економічному праві. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 4. С. 349–352.
28. Пятницький В.Т. Тарифні переговори в рамках Світової організації торгівлі: навч.

посібник за ред. Пятницького В.Т. К.: UEPLAC, УАЗТ. 2001. 43 с.

29. Рокоча В. Транснаціональні корпорації: навчальний посібник /В.Рокоча, О.Плотніков, В.Новицький та ін. К.: Таксон. 2001. 304 с.

30. Сидор В.Д. Міжнародне економічне право: навчальний посібник. Київ: Дакор, 2010. 248 с.

31. Типовая конвенция Организации Объединенных Наций об избежании двойного налогообложения в отношениях между развитыми и развивающимися странами (1980). Пересмотренное издание 2011 года / ООН. Нью-Йорк, 2013. 579 с. URL: https://www.un.org/esa/ffd/wpcontent/uploads/2014/09/UN_Model_2011_UpdateRu.pdf.

32. Фединець Р. В. Глобальні економічні проблеми сучасності і міжнародне економічне право/ *Публічне право*. 2015. № 4. С. 160-166.

33. Харчук О. О. Визначення природи та змісту спеціальних принципів міжнародного економічного права. *Часопис Київського університету права*. 2006. № 3. С. 164–171.

34. Харчук О. О. Дія принципів міжнародного економічного права в правовій системі Європейського Союзу. *Часопис Київського університету права*. 2006. № 4. С. 155–160.

35. Хрімлі О. Г. Інститут захисту прав інвесторів: поняття й особливості. *Право України*. 2016. № 3. С. 229-228

36. Цірат Г. Договори у сфері зовнішньої торгівлі. *Юридичний журнал*. 2004. №2. С.70-113.

37. Чекаленко, Л.Д. Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем: Навчальний посібник / за наук. ред. проф. Л.Д.Чекаленко. К.: ДАУ. 2013. 628 с.

38. Чихірьов В. Л. Єдиний економічний простір: правові питання. *Міжнародне економічне співробітництво України (правові проблеми)*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 18 листоп. 2004 р. К., 2004. С. 422–425.

39. Чувпило А. А. Імплементация международного экономического права. *Економіка та право*. 2005. № 3. С. 17–20.

40. Шаталова Т. Звільнення від відповідальності сторони зовнішньоекономічного договору (контракту). *Юридичний журнал*. 2004. №2. С.114-120.

41. Шутак І. Д. Правове регулювання міжнародних економічних відносин : навч. посіб. К. : Алерта, 2012. 412 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://portal.rada.gov.ua>
2. <http://kmu.gov.ua>
3. <http://ccu.gov.ua>
4. <http://president.gov.ua>
5. <http://www.un.org>
6. <http://www.icj-cij.org>
7. <http://www.un.org/Russian/law/ilc>
8. <http://www.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil>
9. <http://www.wtj.com>
10. <http://itlos.org>
11. <http://icc-cpi.int>
12. <http://echr.coe.int>
13. <https://www.un.org/>
14. <http://www.imo.org/en/Pages/Default.aspx>
15. <http://www.upu.int/en.html>
16. <https://www.ifad.org/en/>
17. <https://public.wmo.int/en>
18. <https://www.fairtrade.net/>

19. <https://www.iea.org/>
20. <https://guam-organization.org/en/>
21. <http://www.bsec-organization.org/>
22. <http://www.cis.minsk.by/>
23. <http://www.eurasiancommission.org/>
24. <https://www.unido.org/>
25. <http://www.fao.org/home/en/>
26. <https://www.imf.org/external/index.htm>
27. <https://www.worldbank.org/>
28. <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>
29. https://www.opec.org/opec_web/en/
30. <https://www.icao.int/Pages/default.aspx>
31. <https://www.itu.int/en/Pages/default.aspx>